

Bedömargruppens bedömningar

Lärosäte Södertörns högskola	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2020-03-4935
--	--	--------------------------------

Bedömning av utvalda bedömningsområden

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet Förutsättningar

Bedömning i den tidigare utvärderingen: *Inte tillfredsställande*

I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande:

”Den vetenskapliga kompetensen är hög bland de lärare som är involverade i utbildningen. Dock står inte den professionsinriktade kompetensen bland de vetenskapligt meriterade lärarna i proportion till utbildningens volym. Vidare är andelen tillsvidareanställda låg i den kärna av lärare som studenterna möter. I synnerhet har de förskolepedagogiska kurserna stora brister när det gäller ett sammanhållet lärarlag och vetenskaplig kompetens inom det förskolepedagogiska området. Bedömargruppen anser att ett utvecklingsområde för utbildningen är att stärka den förskolepedagogiska vetenskapliga kompetensen. Ett utvecklingsområde är också att se till att professionskompetensen i de förskolepedagogiska kurserna säkras i fråga om kontinuitet, det vill säga att prioritera tillsvidareanställningar.

Det finns både vetenskapliga och professionsinriktade miljöer vid lärosätet, men det är oklart hur samverkan sker med utbildningen i nuläget. Det pågår dock en uppbyggnad av forskningsmiljöer som bedöms kunna gynna ett nära samarbete mellan forskning och utbildning. Däremot har profilområdena bildning och interkulturalitet ingen uttalad miljö, vilket öppnar för frågan om hur profilen blir vetenskapligt befäst i utbildningen.

Sammantaget finner bedömargruppen brister i den vetenskapliga kompetensen inom det förskolepedagogiska området, särskilt i förskolepedagogiska kurser. Bedömargruppen ser också brister i kontinuiteten i de lärarlag som studenterna möter. Ett betydande utvecklingsområde är att integrera forskningsmiljöer i utbildningen, särskilt inom profilområdena och i synnerhet knutet till det förskolepedagogiska området. Lösningen med adjungerade förskollärare säkrar visserligen utbildningens professionsanknytning, men i och med att de allra flesta adjunkter är korttidsanställda och antalet lektorer med förskolepedagogisk kompetens i kärnan av lärare är få ter sig detta som en kortsiktig lösning som inte svarar upp mot önskad kontinuitet och hållbarhet över tid.”

Uppföljning av bedömningsområdet Förutsättningar

Bedömning i uppföljningen: *Tillfredsställande*

Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredsställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Datum
2020-06-30Reg.nr
411-00163-20**Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat**
Bedömning i den tidigare utvärderingen: *Inte tillfredsställande*

I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande:

”Beprövad erfarenhet och yrkesutövningens praktiska aspekter har stor tyngd i utbildningen, ofta som utgångspunkt för yrkesutövningens vetenskapliggörande. Utbildningen utformas och genomförs med hög relevans för det kommande yrkeslivet genom att studenterna förbereds på undervisning i det specifika sammanhang som förskolan utgör. Balansen mellan ämneskunskaper och kunskaper om barns perspektiv och erfarenheter är exempel på detta, liksom betoningen på att i planeringen utgå från observationer och kritisk granskning av barns olika villkor för lärande och utveckling. Detta kan i sig vara en styrka i en yrkesutbildning, men medför även en risk att vetenskaplig disciplin, pedagogik och utbildningsvetenskap samt teoretiska lärarkunskaper inte blir integrerad kunskap trots ambitioner att integrera dessa. Risken förstärks ytterligare av frånvaron av lärare med förskolepedagogisk vetenskaplig kompetens i kärnan av lärare. De hade annars kunnat stötta studenterna i detta.

Måluppfyllelsen av examensmålen i kunskapsformen Kunskap och förståelse bedöms ha brister eftersom utbildningens utformning, genomförande och resultat inte möjliggör och säkerställer att studenterna har de kunskaper inom det förskolepedagogiska området och ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Samtidigt vill bedömargruppen som ett gott exempel lyfta fram att man i undervisningen lägger fokus vid förståelsen av perspektiv och begrepp inom pedagogisk verksamhet, och därmed förstärker vikten av kunskap om de olika vetenskapliga perspektiv som studenterna i sin examination ska diskutera kritiskt i relation till möjliga konsekvenser för den pedagogiska praktiken. Det är ett exempel på en konstruktiv länkning, men trots detta har en betydande andel av de självständiga arbetena bedömts som bristfälliga i fråga om kunskaper inom det förskolepedagogiska området. Det framgår inte av underlagen om, eller på vilket sätt, aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete systematiskt görs till del av innehållet i utbildningen. Det finns därmed inte heller några indikatorer på att lärosätet säkerställer genom examination att denna del av examensmålet uppfylls. Lärosätet beskriver kännedom om kvantitativa och kvalitativa metoder som ett utvecklingsområde med åtgärder i kommande utbildningsprogram. Ett flertal arbeten visar brister i just detta examensmål och bedömargruppen anser att examensmålet även fortsättningsvis är ett utvecklingsområde som behöver förstärkas. Bedömargruppen ser dock också att lärosätet har uppmärksammat bristen och vidtagit relevanta åtgärder.

Examensmålen i kunskapsformen Färdighet och förmåga uppfylls till viss del. Bedömargruppen menar att studenterna får möjlighet att utveckla sin förmåga när det gäller att tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. De får också möjlighet att tillvarata, systematisera och reflektera över relevant forskning för att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet. Däremot säkerställs inte att studenterna har utvecklat färdigheterna och förmågorna i och med att en betydande andel av de självständiga arbetena visar bristande systematik i hur data behandlas och tolkas, och därmed inte har bedömts uppfylla målet. Slutsatsen är att utbildningen möjliggör för studenterna att uppnå examensmålet, men brister i att följa upp och säkerställa att varje student har utvecklat dessa färdigheter och förmågor.

Utifrån underlagen anser dock bedömargruppen att förmågan att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik, inklusive metodik, möjliggörs och säkerställs utifrån dokumenterade undervisningssituationer under den verksamhetsförlagda utbildningen. Även examensmålet för förmågan att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla

Datum
2020-06-30Reg.nr
411-00163-20

undervisning och pedagogisk verksamhet behandlas inom alla tre progressionsnivåer i utbildningen. En styrka är den nära relationen mellan teori och praktik som bedöms möjliggöra att studenterna kan uppnå examensmålet. Lärosätet nämner dock betygskriterier och examinationsformer som utvecklingsområden som det också finns en åtgärdsplan för. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen har identifierat är att lärosätet behöver tydliggöra att det är didaktiska färdigheter och förmågor som examineras och bedöms. Detta för att undvika att tyngdpunkten på reflektioner som underlag för examination leder till att det är reflektionsförmågan i allmänhet som examineras, med risk för att de didaktiska färdigheterna och förmågorna inte säkerställs.

Bedömningen är att examensmålet i kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt möjliggörs och säkerställs. Barns rätt till trygg omsorg behandlas ur ett juridiskt perspektiv, vilket bedömargruppen ser som en styrka, och utbildningen tar även upp ledarskap och maktperspektiv som del av den professionella rollen som lärare. Ett exempel på konstruktiv länkning av lärandemål till examensmålet som bedömargruppen vill lyfta fram är att studenten efter avslutad kurs ska kunna kritiskt granska egna och andras exempel på ett pedagogiskt och interkulturellt ledarskap och på professionell kommunikation i relation till barn, vårdnadshavare, kollegor och det omgivande samhället. Detta examineras genom att studenten definierar sitt ledarskap och sin professionella kommunikation och styrker detta med exempel från praktiken i en hemtentamen. Lärosätet har identifierat hållbar utveckling som ett utvecklingsområde och påbörjade åtgärder under hösten 2018. Ett exempel på åtgärder är revidering av kursplanerna. Bedömargruppen vill poängtera vikten av att åtgärderna följs upp och vidareutvecklas i ett längre tidsperspektiv i och med att man har konstaterat att hållbar utveckling är ett utvecklingsområde på flera nivåer inom lärosätet.

Det finns både ett lärosätesövergripande och ett förskolespecifikt livaktigt och systematiskt arbete med jämställdhet och genus, i linje med den interkulturella profilen. Utbildningen ger i lärandemål och lärandeaktiviteter om genus, jämställdhet och interkulturalitet studenterna möjlighet att beakta, kommunicera och förankra jämställdhet i den pedagogiska praktiken. Detta styrks med exempel.

Det finns inarbetade rutiner för uppföljning och kvalitetssäkring på övergripande lärosätetsnivå, programnivå och operativ nivå inom utbildningen. Kvalitetsutvärdering med efterföljande åtgärder initieras på alla nivåer, och intressenter både inom och utanför lärosätet medverkar. Kvarvaron för läsår två är något högre vid lärosätet än i riket i övrigt."

Uppföljning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat

Bedömning i uppföljningen: *Tillfredsställande*

Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredsställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets åtgärdsredovisning

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Åtgärdsredovisning vid uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Lärosäte: Södertörns högskola

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Mallen för åtgärdsredovisning ska användas av lärosäten vars utbildningars kvalitet har blivit ifrågasatt i UKÄ:s utbildningsutvärdering. Mallen består av de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering:

- **Förutsättningar**
- **Utformning, genomförande och resultat**
- **Doktorandperspektiv**
- **Arbetsliv och samverkan**

Mallen ska användas för de bedömningsområden som erhållit omdömet Inte tillfredsställande. Vilket eller vilka bedömningsområden som inte bedömts som tillfredsställande framgår av UKÄ:s beslut och bedömargruppens yttrande. För de bedömningsområden som bedömts som tillfredsställande ska inte någon redovisning göras.

Instruktioner för uppföljning finns på UKÄ:s webbplats och i dokumentet *Vägledning för uppföljning av utbildningar med ifrågasatt kvalitet* (UKÄ 2018). För information om de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering, se *Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå* (UKÄ 2016, reviderad 2018).

- Åtgärdsredovisningen indelas i enlighet med rubrikerna som anges nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om.
- Lärosätet ombeds att först redovisa sin **analys** av bristerna och sedan en **redogörelse av de åtgärder** som genomförts i relation till bristerna.
- Lärosätet ombeds att endast fokusera på den bedömningsgrund eller del av bedömningsgrund som bedömts ha brister. Eventuella bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder som inte bedömts ha brister behöver inte redogöras för.
- De åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen ska vara genomförda och ska beskrivas så att de kan relateras till utbildningens tidigare uppläggning.
- Åtgärdsredovisningen ska kunna stå för sig själv, dvs. den ska inte inkludera länkar. Nya eller reviderade kursplaner och utbildningsplaner bör laddas upp i UKÄ Direkt. Alla källor ska vara tillgängliga för bedömargruppen vid förfrågan.

- Om åtgärdsredovisningen relaterar till åtgärder som gäller lärar- eller handledarresurser ska tabell över personal fyllas i som bilaga till åtgärdsredovisningen.
- Redovisningen för bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat ska inte överstiga 16 000 tecken (med blanksteg), exklusive mallens rubrik och inledande text. För övriga bedömningsområden gäller max 8 000 tecken (med blanksteg) per bedömningsområde, exklusive mallens rubrik och inledande text. Mallens formgivning och marginaler ska inte ändras.
- Åtgärdsredovisningen och eventuella bilagor laddas upp och registreras i UKÄ Direkt senast det datum som angetts i UKÄ:s beslut. Se Användarmanual för UKÄ Direkt.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts. Relatera till ifylld och bilagd tabell över personal om relevant.

Bedömningsområdet Förutsättningar innehåller följande bedömningsgrunder:

Personal: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Utbildningsmiljö: Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Analys Personal

Lärosätets analys av de påtalade bristerna gällande personal är att de bl.a. beror på att förskollärarytbildningen vid högskolan vuxit snabbt under relativt kort tid, samtidigt som det varit stark konkurrens om personer med förskolepedagogisk och professionsinriktad kompetens, både nationellt och eftersom det finns flera stora lärosäten i geografisk närhet med samma typ av utbildningar. Högskolan har haft en otillräcklig strategi och långsiktighet i rekryteringsarbetet gällande förskollärarytbildningen, vilket har bidragit till att antalet tillsvidareanställda lärare med adekvat kompetens inte står i proportion till utbildningens volym. Bemanningssituationen har även lett till otillräcklig kontinuitet över tid i lärarlagen.

Åtgärder

För att åtgärda dessa brister har högskolan arbetat för att tillsvidareanställa fler lärare med vetenskaplig förskolepedagogisk kompetens och professionskompetens. Sedan självvärderingen 2018 har tre lektorer med forskningsinriktning mot förskola tillsvidareanställts (2 i pedagogik, 1 i svenska), varav en är docent i förskoledidaktik och två har förskollärarytbildning. För att möjliggöra ytterligare strategisk rekrytering fattade högskolan våren 2020 ett verksamhetsförändringsbeslut om att den förskolepedagogiska kärnan i förskollärarytbildningen tydliggörs och förstärks, vilket förväntas leda till förändringar i kompetensbehov. Ytterligare fyra lektorat med inriktning mot förskola, och där genomgången förskollärarytbildning är en av bedömningsgrunderna, har därefter utlysts, med planerad tillsättning hösten 2020. Alla sju lektoraten inkluderar 30% forskning, initialt under 3 år. För att ytterligare säkra den långsiktiga professionskompetensen i utbildningen har fyra adjunkter med förskollärarexamen tillsvidareanställts under våren 2020. (Se lärartabellen) Dessutom antas våren 2020 en ny doktorand med inriktning mot förskolepedagogik, med förskollärarexamen.

För att säkerställa ett långsiktigt och systematiskt bemanningsarbete har ett nytt uppdrag som studierektor inom förskollärarytbildningen (50%) tillsatts under våren 2020. Dessutom har en strategi för bemanning tagits fram, i syfte att på bästa sätt utnyttja de lärare vid lärosätet som har förskolepedagogisk kompetens, professionskompetens, och/eller bedriver forskning inom det

förskolepedagogiska området. I samarbete med programsamordnarna skapar studierektorn långsiktiga lärarlag bestående av lektorer, adjunkter och adjungerade förskollärare, för att bidra till att studenterna möter en sammanhållen kärna av lärare med vetenskaplig och professionsinriktad kompetens under hela eller större delar av utbildningen.

Sedan självvärderingen 2018 har också arbetet med att öka den vetenskapliga professionsinriktade kompetensen hos befintlig personal förstärkts (se vidare nedan).

Analys Utbildningsmiljö

Lärosätets analys av de påtalade bristerna gällande sambandet mellan forskning och utbildning, är att dessa delvis beror på att antalet personer med vetenskaplig förskolepedagogisk kompetens varit för lågt i förhållande till utbildningens volym, samt att en sammanhållen vetenskaplig miljö inriktad mot förskola och förskollärarytbildning saknats. När det gäller att miljöerna runt lärarutbildningens två profiler, interkulturalitet och bildning, inte framkom i självvärderingen, beror detta delvis på att kopplingen till förskollärarytbildningen varit för otydligt formulerad. Det har också funnits brister i ansvarsfördelningen av det systematiska arbetet med att skapa ett nära samband mellan utbildning och forskning, och i vilka resurser som avsatts för detta.

Åtgärder

För att utveckla de vetenskapliga och professionsinriktade miljöer som finns, och integrera dem i förskollärarytbildningen, har under 2019 och 2020 resurser avsatts för en arbetsgrupp där utbildningens programsamordnare, en lektor i pedagogik samt två docenter i pedagogik med inriktning mot förskola ingår. Arbetet har bl.a. inriktats mot att etablera en forskningsgrupp i förskolepedagogik, och att lägga grunden för ett systematiskt arbete med att förskollärarytbildningen ska bedrivas med ett nära samband mellan forskning och utbildning, t.ex. genom att förstärka forskningsförankringen i kursplaner och litteraturlistor (se vidare s. 8). Sedan ht 2019 har det också anordnats extra högre seminarier och symposier med särskilt fokus på förskolepedagogik och förskollärarytbildningen, som samlat lärare och forskare inom utbildningen.

För att säkra långsiktigheten i detta arbete har högskolan under våren 2020 tillsatt ett nytt uppdrag som forskningskoordinator med inriktning mot förskola (25%). Forskningskoordinatören har i uppdrag att samordna, synliggöra och utveckla högskolans förskoleinriktade forskning, bl.a. genom att samla personer från hela högskolan som bedriver förskolepedagogisk och förskolerelevant forskning (även inom de två profilmrådena). I uppdraget ingår också att tillsammans med programsamordnarna arbeta för att relevant forskning kommer förskollärarytbildningen till del, t.ex. genom att arrangera forskningsseminarier och symposier öppna för både lärare och studenter.

Arbetet med att stärka forskningsunderbyggnaden av förskollärarytbildningen och den vetenskapliga professionsinriktade kompetensen hos personalen förankras i den forskningsplattform för lärarutbildningen som högskolan inrättade 2016, från vilken det görs regelbundna utlysningar och strategiska satsningar av interna forskningsmedel (50-100% forskningstid under 6-12 månader). Sedan självvärderingen 2018 har en större andel av de tillgängliga medlen avsatts till projekt med inriktning mot förskola, bl.a. genom en sabbatical om förskolan som demokratisk möteplats (100% i 6 mån), och en postdok i svenska om lekens roll i barns språkutveckling i flerspråkiga förskolor (100% i 12 mån), vilka båda är relevanta för den interkulturella profilen, samt genom en särskild utlysning inriktad mot förskola våren 2020 där medel bl.a. gavs till ett teoriutvecklande forskningsprojekt om bildningsbegreppet i förskolan. Totalt har sju förskoleinriktade projekt fått medel sedan 2018.

För att utveckla och stärka lärarutbildningens två profilområden ersattes våren 2019 en tidigare arbetsgrupp för interkulturalitet med ett *Interkulturalitetsråd* med tillsatta ledamöter, och under våren 2020 tillsätts även ett motsvarande *Bildningsråd*. Dessa råd har bl.a. i uppdrag att konkretisera vad profilerna kan innebära i relation till lärandemål och kunskapsproduktion, och bidra till att implementera dem i utbildningarna. Det görs t.ex. genom arbete med kursplaner men även genom att profilerna och relaterad forskning diskuteras på lärarutbildningens upptaktsdagar, högre seminarier och symposier. Ett konkret resultat av sådana kollegiala diskussioner är en antologi om interkulturalitet (2020) skriven av lektorer och adjunkter inom lärosätet, som ska användas bl.a. inom förskollärarytbildningen.

För att bidra till närmare samband mellan forskning och utbildning har också fler arenor skapats där förskollärestudenter får möjlighet att möta forskare. Ett exempel är det samarbete som förskollärarytbildningen har med Nord universitet i Norge sedan 2019, som involverar både studenter och lärare/forskare t.ex. genom utbyten och besök mellan lärosätena. Samarbetet underbyggs genom ett forskningsprojekt i pedagogik från Vetenskapsrådet (2020-2023), i samarbete med Samiska högskolan i Norge, om samiska förskolebarn och relationen mellan förskolepedagogik och urfolks barndoms pedagogik, vilket har direkt relevans för den interkulturella profilen.

Sedan 2018 ingår lärosätet även i "ULF-avtal", dvs den nationella försöksverksamheten med praktisknära skolforskning, och ett fokusområde i det lokala ULF-samarbetet med Huddinge kommun är språkutveckling i förskola. Det långsiktiga arbetet, som baseras på existerande samarbeten runt bl.a. VFU, är inriktat mot att etablera gemensamma forskningsmiljöer som involverar forskare från högskolan, förskollärare/lärare från huvudman samt studenter.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat innehåller följande bedömningsgrunder:

Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 1: visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Mål 2: visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 3: visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevant forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

Mål 4: visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Mål 5: visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 6: visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Jämställdhet: Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling: Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling: Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Analys

Lärosätets analys av de påtalade bristerna inom kunskapsformen kunskap och förståelse är att de delvis har sin grund i bristande styrning från högskolan när det gäller rekrytering och bemanning. Otillräcklig stabilitet i lärarlagen och att de undervisande lärarna inte alltid haft rätt kompetens för kursernas lärandemål har bidragit till ett otillräckligt fokus på förskolepedagogiskt och för professionen relevant ämnesinnehåll i utformning och genomförande av framför allt kurserna inom förskolepedagogiskt område (FPO-kurser), liksom på bedömning och examination av didaktiska färdigheter och förmågor, vilket också framgått av de svagheter som fanns i de självständiga arbetena.

Lärosätets analys angående otydlighet och brister i hur aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete görs till del av innehållet i utbildningen, och hur måluppfyllelse säkerställs genom examination, är att ett sådant arbete delvis har genomförts genom en tidigare revidering av UVK- och VFU-kurser, där aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete tydliggjordes i lärandemål och examinationsuppgifter. Dessa kurser hade precis börjat implementeras när självvärderingen lämnades in 2018, och hade därmed inte hunnit få genomslag i utbildningen eller i de självständiga arbeten som granskades. Lärosätet hade planerat för en revidering även av FPO-kurser, men inte påbörjat denna vid tiden för självvärderingen, vilket också bedöms ha bidragit till de brister som påtalats.

Åtgärder

För att åtgärda de identifierade bristerna har under 2019 en genomgång gjorts av alla kurser inom förskolepedagogiskt område (FPO-kurser) i högskolans två förskolläraryrkesprogram (Förskolläraryrkesutbildning ordinarie (försk ord), Förskolläraryrkesutbildning erfarenhetsbaserad (försk erf)) och en matris över hur kursmålen svarar mot examensmålen inom förskolläraryrkesutbildningen har upprättats, som har legat till grund för genomförandet av revideringen av FPO-kurser. Revideringen har, i enlighet med den tidigare revideringen av UVK- och VFU-kurser, baserats på konstruktiv länkning, så tillvida att examensmål, lärandemål, examinationsformer och betygskriterier har samordnats med lär- och undervisningsaktiviteter. Huvudfokus har varit a) adekvat förskolepedagogiskt och ämnesspecifikt innehåll, b) förstärkt inslag av forskningslitteratur och aktuellt utvecklings- och forskningsarbete i utbildningen, c) införandet av vetenskaplig metod och forskningsetik i ett antal av kurserna och, d) säkerställandet av att didaktiska färdigheter och inte endast reflektionsförmåga examineras.

Därutöver har det kollegiala arbetet med bedömning och examination förstärkts, bl.a. genom att ett för utbildningen gemensamt stöddokument för arbete med betygskriterier har framställts under 2019. Detta dokument, som ska användas som stöd för examinering, kursansvariga och undervisande lärare, tar t.ex. upp vilken funktion betygskriterier har på en kurs, och hur de generella betygskriterier som finns på förskolläraryrkesutbildningen (t.ex. "Relevant anknytning till och korrekt användning av kursens begrepp, innehåll och teoretiska perspektiv") kan anpassas till en specifik kurs.

I revideringen av FPO-kurserna har stor vikt lagts vid att säkerställa att utbildningen i tillräcklig utsträckning behandlar det förskolepedagogiska området och ämneskunskaper relevanta för yrket, samt att måluppfyllelse säkerställs genom examination. Ett exempel är den nya kursen "Det pedagogiska projektets etik och politik" (termin 5 försk ord, termin 4 försk erf), som fokuserar hur projektarbete och pedagogisk dokumentation utgör viktiga verktyg för undervisning i förskolan. Ett genomgående tema är hur undervisning kan ta form i ett möte mellan allmänpedagogik/didaktik och ämnespedagogik/didaktik inom ramen för förskolans kunskapstradition. Bland lärandemålen ingår att studenten efter avslutad kurs kan: "redogöra för olika allmänpedagogiska/didaktiska, ämnespedagogiska/didaktiska, etiska och politiska perspektiv på undervisning om ämnen och kunskapsinnehåll i förskolan" och "göra avvägningar och bedömningar av vilken slags pedagogisk dokumentation och projektorienterad metodologi som krävs i olika undervisningssituationer i förskolan". Under kursen genomför studenten ett projektarbete kring ett ämne och kunskapsinnehåll tänkt att genomföras i en barngrupp. Kursen examineras bl.a. genom författandet av en projektrapport och enligt ett av betygskriterierna krävs för betyget godkänt att rapporten uppvisar en "tydlig och motiverad avvägning mellan allmän- och ämnespedagogiska/didaktiska perspektiv och processer".

Även i t.ex. den reviderade FPO-kursen "Matematik i förskolan" (termin 4 försk ord, termin 3 försk erf) har fokus på kunskaper inom det förskolepedagogiska området och ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen förstärkts. Under kursen tränar studenterna på att utforma och genomföra matematikundervisning i syfte att utveckla sin allmändidaktiska och matematikdidaktiska förmåga. Två av lärandemålen är att studenterna efter kursen kan: "redogöra för förskolans uppdrag i relation till matematikundervisning i förskolan" samt "planera, genomföra och utvärdera matematikdidaktiskt arbete i förskolan". Under kursen planerar studenterna bl.a. ett matematikdidaktiskt arbete tänkt att utföras i förskolan och genomför detta i seminarierummet med andra studenter. I en skriftlig hemtentamen reflekterar studenterna över och motiverar de didaktiska valen utifrån aktuell teori och forskning samt barns olika förutsättningar och behov. För att bli godkänd krävs enligt betygskriterierna bl.a.: "tydlig förmåga att arrangera matematikdidaktisk undervisning anpassad för barn" och "relevanta och rimliga motiveringar som tar utgångspunkt i aktuell teori och forskning om matematikdidaktik samt barns olika förutsättningar och behov i de didaktiska valen."

Såväl lär- och undervisningsaktiviteter är följaktligen i båda dessa kurser formulerade så att de riktar fokus mot didaktiska färdigheter och förmågor, och examinationsformer och betygskriterier bidrar till säkerställande av måluppfyllelse genom examination.

Revideringen av FPO-kurserna är central även för att säkerställa att forsknings- och utvecklingsarbete systematiskt görs till en del av innehållet i utbildningen och att examensmålet uppfylls genom examination. I de nya eller reviderade kurserna har forskningsförankringen förstärkts, bl.a. genom att det i litteraturlistor och kursinnehåll finns ett större inslag av forskningslitteratur och exempel på aktuell forsknings- och utvecklingsarbete, och genom att studenterna får diskutera och tillämpa detta i relation till professionsverksamheten.

Ett exempel är kursen "Barn, kultur och interkulturalitet" (termin 5), som är en revidering av de tidigare kurserna "Barn, kultur och intersektionalitet" (försk ord) respektive "Barnkultur och genus" (försk erf). Jämfört med de tidigare kurserna har fokus på forskning och utvecklingsarbete förstärkts, t.ex. genom att två av de nya lärandemålen är att studenten efter genomgången kurs kan: "sammanfatta ett urval av aktuell forskning och teori om barns kultur, barnkultur /.../ och kulturarvsfrågor" och "sammanfatta ett urval av aktuell forskning och teori om interkulturalitet och

mångfald samt diskutera dess möjliga betydelse för barnkultur och förskolans verksamhet". På kursen planerar, genomför och utvärderar studenterna ett förskoledidaktiskt projektarbete med fokus på barnkultur och interkulturalitet och de refererar till och motiverar sitt arbete utifrån aktuell forskning och teorier inom det förskolepedagogiska området såväl muntligt som skriftligt i en rapport. I betygskriterierna ingår "relevant anknytning till och korrekt användning av kursens begrepp, innehåll och teoretiska perspektiv" och "tydliga, motiverade och relevanta metodologiska resonemang och forskningsetiska ställningstaganden", men också "god didaktisk förmåga att planera, genomföra och utvärdera ett projektarbete med fokus på barns kultur, barnkultur och interkulturalitet avsett för förskoleverksamhet", vilket säkerställer måluppfyllelse genom examination.

Flera åtgärder har vidtagits för att garantera långsiktighet i att forsknings- och utvecklingsarbete systematiskt görs till en del av innehållet i utbildningen. Utöver det nya uppdraget som forskningskoordinator med inriktning mot förskola (se s. 4), har t.ex. ett särskilt litteraturråd för förskolläraryrket inrättats under 2020. Detta ansvarar för att kursernas litteraturlistor innehåller aktuell och relevant förskoleforskning och forskning inom interkulturalitet och bildning, samt att det finns progression mellan kurser. Som nämnts (se s. 5) har också fler tillfällen för studenter att möta forskare skapats. En grund fanns redan, bl.a. genom den återkommande och för studenter obligatoriska "Läraryrketens dag" där inbjudna forskare håller föredrag och workshops på ett visst tema (t.ex. "Digital kompetens i förskola och skola" ht 2019). Från 2019 har förskolläraryrket dessutom bjudits in att medverka i vissa av läraryrketens högre seminarier, symposier och konferenser (t.ex. i ett högre seminarium om barns tidiga aritmetiklärande och NEÅL-konferensen ht 19). Under 2019 har också en inventering av externa förskoleforskare som kan anlitas som gästföreläsare gjorts och i den strategi för bemanning som har tagits fram för förskolläraryrket (se s. 3), ingår att varje termin se över vilka gästlärare som är aktuella och till vilka kurser de bör bjudas in.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Analys

Lärosätets analys är att även de påtalade bristerna inom kunskapsformen färdighet och förmåga delvis kan hänföras till bristande kontinuitet i läroplanen på utbildningen. Detta har bidragit till svårigheter med att skapa kollegial samsyn runt examination, kravnivåer och bedömning genomgående under utbildningen och i anslutning till det självständiga arbetet och de kurser som är knutna till det, och därmed till brister i säkerställande av måluppfyllelse genom examination.

Lärosätets analys är vidare att de svagheter som finns i de inlämnade självständiga arbetena, utöver det ovanstående kan relateras till otillräcklig introduktion i vetenskaplig analys och metod i FPO- och UVK-kurser tidigare under utbildningen, vilket gjort att inte alla studenter fått tillräckligt goda förutsättningar att genomföra sina självständiga arbeten när det gäller systematik i databehandling och normativa tolkningar.

Åtgärder

Flera av de åtgärder som nämnts tidigare bidrar till att åtgärda de identifierade bristerna även inom kunskapsformen färdighet och förmåga. Till exempel bidrar förstärkningen av det systematiska arbetet med betygskriterier och bedömning (se s. 7) till att säkerställa att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

I och med att det i hög grad är i kursen "Självständigt vetenskapligt arbete" (termin 7) som detta examensmål examineras har särskild vikt lagts vid att utforma betygskriterier med tydliga kravnivåer för denna kurs. Bl.a. har en bedömningsmatris framställts där ett antal kriterier listas som måste vara "tillfredsställande uppfyllda" för att ett självständigt arbete ska ges betyget godkänt. Exempelvis att "uppsatsens teoretiska utgångspunkt(er) är förskolepedagogiskt relevant, väl beskriven och utnyttjas i analysen" att "metoder och forskningsetiska överväganden är motiverade, relevanta, väl beskrivna och används konsekvent i såväl insamling som analys av empiriskt material" och att "uppsatsen visar på förmåga att analysera, reflektera och presentera underbyggda slutsatser med relevans för förskollärarprofessionen".

I utbildningens uppsatshandledarkollegium, som bl.a. samlar handledare och examinatorer vid början och slutet av självständigt arbete-kursen, diskuteras vad olika betygskriterier och formuleringar i bedömningsmatrisen innebär, i syfte att arbeta fram kollegial samsyn runt frågor som t.ex. systematik i databehandling och förekomsten av normativa tolkningar i de självständiga arbetena. Nytt sedan 2019 är, utöver bedömningsmatrisen, att docenter i förskolepedagogik medverkar vid vissa av handledarkollegiets möten för att säkerställa att de självständiga arbetena omfattar tillräckliga kunskaper och baseras på relevanta vetenskapliga metoder och teorier inom det förskolepedagogiska området.

Ytterligare åtgärder som vidtagits för att säkerställa måluppfyllelse av detta mål syftar till att studenterna i högre grad ska förberedas kontinuerligt under hela utbildningens gång på de krav som ställs på de självständiga arbeten de skriver under sin sista termin. Exempelvis har ett pågående samarbete med högskolans bibliotek om informationssökning utökats. Redan under termin två eller tre får studenter därigenom göra övningar i att bedöma vad som är vetenskaplig text och argument, i relation till bl.a. normativitet. Extra undervisningspass om sådana frågor har också lagts in på självständigt arbete-kursen, för att understryka betydelsen av detta i uppsatsarbetet, och tydliggöra för studenterna vad det kan innebära i praktiken.

Dessutom har inslag knutna till akademiskt skrivande, vetenskapliga metoder och forskningsetik införts på ett mer systematiskt sätt i de reviderade FPO-kurserna, i enlighet med den revidering av UVK- och VFU-kurser som gjordes 2018. Ett centralt exempel här är kursen "Förskolepedagogisk uppsats" (termin 4) som examineras genom ett mindre, självständigt vetenskapligt arbete. Enligt tidigare lärandemål skulle studenten efter genomgången kurs kunna "göra en översikt över ämnesrelevant forskningslitteratur" och "fördjupa och utreda en förskoledidaktisk frågeställning inom området språk- och matematikutveckling". Enligt lärandemålen för den omarbetade kursen kan studenten efter genomgången kurs "redogöra för ett urval av den förskolepedagogiska forskningens teorier och metoder", och "formulera en frågeställning, planera en forskningsdesign, motivera teoretiska och metodologiska val liksom forskningsetiska överväganden, tillämpa vald vetenskaplig teori och forskningsmetod samt resonera kring studiens relevans för det förskolepedagogiska området" vilket i betydligt högre grad låter studenterna träna på uppsatsformatet och akademiskt skrivande inför de självständiga arbetena den sista terminen.

Även i andra nya eller reviderade FPO-kurser har sådana inslag ökat, genom att vetenskaplig observation och intervjuer med barn, liksom de forskningsetiska frågeställningar dessa forskningsmetoder väcker, har förts in. I lärandemålen för kursen "Den pedagogiska platsens estetik" (termin 4 försk erf) ingår t.ex. att studenten efter genomgången kurs kan "genomföra en vetenskapligt grundad observation av barns intressen av ett givet kunskapsinnehåll" och för kursen "Det pedagogiska projektets etik och politik" (se s.8) "att studenten kan genomföra en vetenskapligt

grundad intervju med barn". Examination på den senare sker bl.a. genom författandet av en projektrapport, vilket tränar studenterna på akademiskt skrivande, och enligt betygskriterierna på båda kurserna krävs "tydliga och motiverade metodologiska resonemang och forskningsetiska ställningstaganden" för godkänt, vilket bidrar till att säkerställa måluppfyllelse genom examination.

Utöver att förbereda studenterna inför de självständiga arbetena när det gäller metod, forskningsetik och akademiskt skrivande, är målet med att föra in sådana element i FPO-kurserna att det ska bli tydligare för studenterna hur de förskolepedagogiska och ämnesspecifika kunskaper de erhållit under utbildningens gång är relevanta för de självständiga arbetena, liksom hur metoder som intervjuer och observationer kan vara användbara också för deras professionskompetens som förskollärare.